

ÁLLATVÉDELEM

AZ „ORSZÁGOS ÁLLATVÉDŐ EGYESÜLET“ ÉS A „MAGYARORSZÁGI ≡ ÁLLATVÉDŐ EGYESÜLETEK SZÖVETSÉGÉ“ NEK KOZLÖNYE ≡

BUDAPEST IX., ERNŐ-UTCZA 11-13. SZ. TELEFON 85-12.

Ezen lap közleményeinek utánnyomását nemcsak szívesen megengedjük,
hanem tisztelettel kérjük is.

Megjelenik egyszer havonként. □□ Előfizetési ára 1 évre 2 korona.

V. ÉVFOLYAM

1908 JULIUS

∴ 7. SZÁM ∴

TARTALOM: A hasznos madarak védelme ellen elkövetett kihágások. — Madárvédelmi kirándulások. — A pozsonyi állat- és madárvédő egyesület alakuló közgyűlése. — Jelentés az Országos Állatvédő Egyesület választmányának július hó 3-án tartott üléséről. — A Madarak és Fák napjának ünneplése. — *Szemle:* A „Deutsche Tierschutz-Verein“ — A Liparis diszpar a pozsonyvidéki erdőben. — Állatvédelmi kiállítás. — *Hírek:* Új madárvédő törvény a német birodalomban. — Fülemitelovajok Pozsonyban. — A veszettség megállapítása. — *Irodalom:* Szeresd a madárkát! — Réponse a critique de M. le Dr. Quinet. — *Egyesületi hírek:* A „Kőszegi Állatvédő Egyesület.“ — Cellődmölki Állatvédő Egyesület alakulása. — Sárváron új állatvédő egyesület. — Az aradi állatvédő egyesület. — A kassai állatvédő egyesület. — A nyíregyházi állatvédő egyesület.

A hasznos madarak védelme ellen elkövetett kihágások.

Az Országos Állatvédő Egyesülethez Lengyel Ferenccs tolnai néptanító panaszos levelet intézett, melyből a következőket közöljük:

„Csaknem mindennap hoznak be nekem apró madarakat, tojásokat, fészkeket, melyeket gonosz-szívű gyerekek szedtek ki.“

„Az előjáróság az általam írásbeli és erre már sajátomból fizetett külön nyomtatványokon tett feljelentéseimre, — melyeken minden bizonyíték fel van sorolva a kihágást elkövetők ellen — csak megdorgálja az illetőket.“

„A jegyző azt mondja, hogy a fiut hiába bünteti pénzzel, mert az rajta úgy sem hajtható be, a szülőket pedig a gyermek kihágásáért büntetőjogi felelősségre vonni nem szabad.“

„A jegyző azt is erősíti: hogy ha van valami rendelet arra, hogy a gyermek kihágásaiért a szülőt felelősségre lehet vonni, akkor megbizhatunk benne, hogy kérlelhetetlen szigorral fog a gonosz gyermekek szülei ellen fellépni.“

„Van községünkben csendőrség is; talán legjobb lenne a feljelentéseimet ide átteni?“

Az idézetekből folyólag a levélíró utbaigazítást kér.

Mindenekelőtt elismeréssel adózunk Lengyel Fe-

renc néptanítónak az ügy szeretetéről tanuskodó buzgalmaért és azért, hogy a kérdést szóvá tette.

Tekintve, hogy közérdekű ügyről van szó, az O. Á. V. E. K. Nagy Sándor törvényszéki bíró urat, az O. Á. V. E. tb. elnökét kérte fel, hogy a felvetett kérdésre nézve nyilatkozzék.

A beérkezett választ közérdekű voltánál fogva egész terjedelmében közöljük és a becses szakvéleményért az írónak e helyt is meleg köszönetet mondunk.

A szakvélemény a következő:

„A madarak védelméről különösebben az 1894. évi XII. t.-c. 57., 95. §. o) pontja, 112. és 114. §-ában, az 1883. XX. t.-c. 9. §-ában és az 1901. évi március 18-án 24655. sz. a. kiadott földmivelésügyi rendeletben találunk olyan intézkedést, mely az egyáltalában büntetés alá vonható egyénnel szemben súlyt ad a tilalomnak, amelynek alapján minden madárvédő felléphet.

Az 1894: XII. t.-c. 57. §-a: „A hasznos madarak pusztítása tilos. Azok fészkeinek és tojásainak elszedése, valamint a hasznos madaraknak és tojásaiknak forgalomba hozatala hatósági engedély nélkül tilos.”

Az 1901. évi március 18-án 24655. sz. a. kiadott földmivelésügyi miniszteri rendelet 2. §-a szerint: „Aki az 1. §-ban felsorolt emlős állatokat és madarakat pusztítja, a madarak fészkeit és tojásait, fiait elszedi, vagy azokat hatósági engedély nélkül forgalomba hozza: az 1894. évi XII. t.-c. 95. §. o) pontjában ütköző kihágást követ el és 100 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.”

Az 1894: XII. t.-c. 95. §-a szerint pedig kihágást követ el és száz koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő: o) aki a hasznos madarakat pusztítja, azoknak fészkeit és tojásait, fiait elszedi, vagy azokat hatósági engedély nélkül forgalomba hozza.”

Az 1883: XX. t.-c. 9. §-a és 29. §-a szerint: „Tilos a vadászat az éneklő madárra minden időben. Aki ez ellen vét, az éneklő madarak fészkeit elrabolja, tojásaikat elszedi: 5—50 forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.”

Ide vonatkozik még a belügyminiszter két rendelete is: „Az éneklő madaraknak fegyverrel való vadászása és elejtése egész éven át tiltatik. (1883. évi 52401. sz.) „Az éneklő madaraknak különösen a költés idejében való tömeges összefogódása vadászati kihágást képez.” (1889. évi 2325. sz.)

Kétségtelen tehát, hogy a hasznos madaraknak bármilyen bántalmazása kihágást képez és büntetés alá esik. És pedig ez a madarak bántalmazásával elkövetett minden kihágás hivatalból üldözendő kihágást képez, amint ez az 1894: XII. t.-c. 95. §. utolsó bekezdésében nyilván ki is van mondva. Így tehát mindenkinek módjában van és kötelessége az ilyen kihágások feljelentése.

Ez a feljelentés történhetik a községi előljárásnál, de — kivált gyermekkel szemben leghatásosabban a csendőröknel, mert ha azt tudja a gyermek, hogy ilyen kihágásért csendőrkézbe kerül, kétszer is meggondolja a dolgot. És azok, a kötelességüket olyan fáradhatatlan buzgalommal teljesítő csendőrök bizonyára

a legkétszégesebben segítségére állanak a madárvédelemnek.

Az a körülmény, hogy a kihágást elkövető egyén szegény-e, vagy gazdag? — nem tesz különbséget, mert a büntetés rajta így, vagy amúgy mégis végrehajtható. Mert az 1894: XII. t.-c. 114. §-a szerint a kiszabott pénzbüntetés elzárásra átváltoztatható és pedig öt koronáig terjedhető pénzbüntetés helyett egy napi elzárás állapítandó meg, de a legkisebb büntetés 12 óránál kevesebb nem lehet. Sőt a hatóságnak joga van az elzárást közmunkára változtatni át. (115. §.)

A levél szerint most már az a kérdés, hogy a gyermekek az ilyen kihágásokért büntetendők-e?

A büntetőtörvénykönyv 83. §-a szerint: „aki a büntett vagy vétség elkövetésekor életkorának tizenkettedik évét meg nem haladta, bűnvád alá nem vonható.” De aki már betöltötte a 12-ik évet, az épen úgy büntetendő, mint a 16 éves.

Vagyis, minden 12 évet betöltött gyermek büntetendő a kihágásért s más bűncselekményért.

Az is a másik kérdés, hogy a gyermekért felelős-e a szülő a kihágások esetében?

A 1894: XII. t.-c. 112. §-a szerint: „Családtagok, továbbá gyámság és gondnokság alatt álló egyének által elkövetett károkért a családfelek, gyámok és gondnokok, a cselédek által okozott károkért pedig gazdáik felelősek, ha kötelességszerű felügyeleti jog gyakorlását elmulasztották.” Itt tehát csupán károkról van szó s a károkat a szülő tartozik gyermeke helyett megtéríteni.

Azt azonban sehol sem találjuk törvényben megírva, hogy az ilyen mezőrendőri, vagy ilyenfajta kihágásért a 12 éven aluli gyermekek helyett a szülő személyes felelősségre vonható lenne.

Azonban mégis van egy a belügyminiszter által — az igazságügyi, valamint a kereskedelemügyi miniszterekkel egyetértőleg — kiadott rendelet, 1887. évi október 21-ről 51201. sz. a., mely szerint a 12 évesnél fiatalabb gyermekek által elkövetett s a vasuti közlekedés biztonságát veszélyeztető cselekményekért az illető szülők, rokonok, gyámok vagy felügyelők vonandók felelősségre. 2—100 forintig terjedhető pénzbüntetéssel és behajthatatlanság esetén 12 órától 10 napra terjedhető elzárással büntetendők.

Ez a rendelet csupán csak a vasuti közlekedés biztonságát veszélyeztető cselekményekre vonatkozik, tehát a mezőrendőri és vadászati kihágásokra nem alkalmazható: de meg vagyok győződve, hogy ha egyesületünk minden tekintélyének és befolyásának felhasználása mellett fellépne egy hasonló tartalmu okos rendeletnek a madárvédelemre is kiterjesztésére, helyesebben kiadására: az annál inkább sikerülne, mert hiszen a madaraknak azok a gyermekek ártanak legtöbbet, akik alul vannak a 12 éven s így a Btkv. 83. §-a, illetőleg a kihágási büntetőtörvénykönyv 12. §-a értelmében bűnvádi felelősség alá nem vehetők.

Az elmondottak szerint tehát jelenleg a szülők csak a kihágás által elkövetett károkért felelősek 12 évet be nem töltött gyermekeik miatt, de személyi felelősségre másként nem vonhatók.

De világos az is, hogy minden gyermek, aki életének 12-ik évét csak egyetlen nappal is betöltötte, a kihágásért felelősségre vonható és megbüntethető és mindenki által feljelenthető.

Azért az én szerény véleményem szerint a következők szolgálhatnának — a jelen élő törvények és szabályok szerint — a gyermekekkel szemben a madárvédelem elleni kihágások akadályozására:

1. aki a gyermeket a madárvédelemre vonatkozó mezőrendőri, vagy vadászati kihágáson ér: azonnal jelentse fel azt a községi előljárásnak, vagy a csendőrségnek s a községi előljárók szigorúan büntessék a gyermeket;

2. az egyesület összeállítva a madárvédelemre vonatkozó törvényeket és rendeleteket, rövid magyarázattal *falitábla alakjában* a főszolgabírák, vagy alispánok útján küldje meg azt a községek részére, a község házában nyilvános helyen kifüggesztés végett;

3. az egyesület intézzen feliratot a földmivelésügyi miniszterhez egy, az 51201/887. B) sz. rendelethez hasonló, a felelősséget a 12 éven aluli gyermekekért a szülőkre hárító rendeletnek a madárvédelem tárgyában kiadása iránt . . .“

K. Nagy Sándor.

*

Kiváló ügybarátunknak 3. sz. alatt foglalt javaslatát az O. Á. V. E. választmánya július 3-án tartott ülésében tárgyalta és elfogadta.

T. olvasóink teljes figyelmét hívjuk fel jelen közleményünkre.

Szerk.

Madárvédelmi kirándulások.*

Madárvédelem a Hortobágyon. Már a múlt évi nagy sáskajárás alkalmával is rajta volt a Magyar Ornithologiai Központ, hogy a sáskairtó madárfajoknak minél nagyobb számban való megtelepedését előmozdítsa a pusztán s e célból *Schenk Jakab* asszisztentst küldte a helyszínére, aki a Nagyhortobágy állomás szomszédságában fekvő csárda környékének fáit látta el mesterséges fészekodvakkal, Debrecen város hatósága pedig a sáskajárás nyomán ezernyi számban jelentkező keleti vendégeinknek, a *pásztormadaraknak* (*Pastor roseus*) oltalma érdekében figyelmeztető táblákat állítottatott fel, kivált a vályograkások közelében, melyekben a hasznos madarak telepesen költöttek.

Ez idén a merőben rovarokkal táplálkozó *kékvércse* (*Cerchneis vespertina*) számának öregbítésére gondolt az intézet, amikor a pusztaság gyéren talákozó ákácosaiban 55 darab fűzfából font és szénával bélelt kosárcákat helyeztetett el, amikkel pótolni kívánta a hiányzó varju- és aránylag csekélyszámú elhagyott szarkafészket. Tudnivaló ugyanis, hogy a kékvércse sohasem épít magának fészket, hanem mindig elhagyott varju- és szarkafészkekben telepszik meg, tehát egyenesen függ az utóbbi madárfajoktól, mint amelyek

* Ezt az érdekes közleményt Chernel István urnak, kiváló ornithologusunknak, az O. Á. V. E. alelnökének köszönhetjük.

Szerk.

valósággal építőmesterei. A fészekkosarakat *Csörgey Titusz*, a M. O. K. adjunktusa és *Schenk Jakab*, a M. O. K. asszisztense május 1-én helyezték el a helyszínén, *Chernel István* alelnökünk társaságában.

Ugyancsak madártani intézetünk gondolt a fecskének a Hortobágyon való elszaporítására oly módon, hogy mesterséges, külön e célra készült tetőcskék és ereszek alkalmazását ajánlotta Debrecen város hatóságának, mely készségesen fogadta a tervet s a Csörgeytől megrajzolt minta alapján a foganatosítást *Farkas Albert* maitai biztosra bízta. Hogy a roppant pusztaságon legelő, 84.000-nél is többre rugó jóságra valósgos áldás volna az elsősorban légyfélékkel élő fecskék tömegesebb előfordulása, az bizonyos; sőt még az a munkájuk is latba esnék, melyet az apró sáskaivadék pusztításával végeznek. A pusztaságon azonban nagyon kevés az épület, tehát nem találnak elegendő helyet a megtelepedésre, noha annyiban már is alkalmazkodtak a sajtáságos viszonyokhoz, hogy a gémeskutak kávjának belső részére is odatapasztják sárfészkeiket. De hát így sem fér el annyi párocscsa, mint amennyi szives örömet fészkelne itt, ha volna hová.

A *kiskunhalasi madártelep*. Selymessy Ferenc m. kir. áll. főerdész, a kecskeméti „Állatvédő Egyesület“ lelkes alelnöke, keresve sem találhatott volna alkalmasabb területet a madarak telepítésére annál a kezelése alatt álló, körülbelül 400 holdnyi erdőnél, mely Kiskunhalas város tulajdona s a szintén akkora terjedelmű Fehértó szomszédságában terül el. Mezőktől határolva, remek ligetes részletekben bővelkedve, galagonyás és egyéb tüskés bokrozatokból kikerülő alsősűrűségeivel, fiatalos és hatalmas nyárfás, tölgyes, sőt fenyves részleteivel, nyiladékaival és tisztásaival szinte tökéletes mintája annak, amit madárvédelmi ültetvények létesítésével mesterséges uton megvalósítani óhajtunk. Legtalálóbban „Fülemilésnek“ nevezhetnők ezt a fehértói erdőt, mert kivált manapság már nem sok pontja van hazánknak, ahol az énekesek királymadara olyan számban fordulna elő, mint itt. Hozzávetőleges becsléssel legalább 300 pár népesíti a bozótosokat s olyan paradicsomi hangversenyben részesíti az erre tévedőt, mely a legprózaibb kedélyt is költői hangulatba ringatja. A fülemile mellett zömét alkotják az itt élő madárságnak a kerti- és karvalyposzáta (*Sylvia simplex* és *nisoria*), a citromsármány (*Emberiza citrinella*), a fekete rigó (*Turdus merula*), gyérebbe találkozik a barátka, mezei és kis poszáta (*Sylvia atricapilla*, *sylvia* és *curruca*). Nagyon természetes, hogy a szabadon költő fajok sok más képviselője is fészkel itt; az oduban költők azonban már-már hűjjával voltak a megfelelő tanyáknak, mert a rendes erdőgazdaság fejsze alá fogta a vén nyárfarészleteket, melyekből aránylag már nagyon kevés maradt meg. Ép ez okból a legalkalmasabb időpontban függesztetett ki Kiskunhalas város hatósága *Selymessy* javaslatára két évvel ezelőtt 171 darab fészekodut (*Kühnel*, baranyakárási gyárából valókat) s ezekkel mintegy lekötötte a még megmaradt odulak fajok állományát, e mellett egy nagy etetőházikóban a téli etetésről is gondoskodott.

Chernel István alelnökünk és a M. O. K. adjunk-

tusa Csörgy Titusz május hó 20-án Selymessy főerdész szíves kalauzolása mellett megtekintették e madárvédelmi intézkedéseket s azokat minden tekintetben mintaszertűeknek találták. 54 odut megvizsgálva, alig néhányban akadtak verébfészkekre vagy egérré, a legtöbbjében szén- és kékcinege (*Parus maior* és *coeruleus*), nyaktekercs (*Lynx torquilla*), egyben (*C* minta) szürke légykapó (*Muscicapa grisola*), sőt 6 oduban (*B* minta) seregély ütött tanyát, ami már csak az okból is figyelemre méltó, mert valamennyi odu alacsony — $1\frac{1}{2}$ —2 méter magasan — függ, a seregély pedig csakis magasan függő odut szokott elfoglalni. Ez az alkalmazkodása tehát, melyre bizonyára a szükség vitte rá, egészen új dolog.

A kirándulókhoz, kik nyomban megérkezésük után a város polgármesterénél tisztelegtek, csatlakozott *Kolozsváry Kis* tanácsos és *Bartek Lajos* főgimnáziumi tanár is, kiket a látott eredmény arra is ösztökölt, hogy a sikeres kezdet folytatására és a berendezés fejlesztésére is gondoljanak, még pedig nem csupán a városi hatóságra támaszkodva, hanem egy esetleg megalakítandó állatvédő egyesület segítségével. Az esetben, ha az erre célzó mozgalom eredményes leend, az őszre tervezik az alakuló gyűlés megtartását, melyre már előzetesen meghívták *Chernel Istvánt* egy tájékoztató előadás tartására. A legmelegebben üdvözljük e szándékot s kívánunk sikert a kezdő lépéseknek.

Kétségtelen, hogy a fehértói „Fülemilés“ erdő, ha évente 50—100 darab mesterséges odu kerül majd még beléje, rövid idő múltán már csak azért is látványosságzámba mehet, mint mintaszertű madártelep, mert a Duna-Tisza között egy tagban seholsem találunk nagyobb erdőséget ennél; szigetszerű fekvése az Alföld mező-tengerében, tehát mintegy központositója a fákhoz kötött madárfajoknak. S mivel községekől aránylag messze fekszik s a felügyelet a szélén fekvő tanyából, ahol az erdőőr és erdőlegény lakik, jól gyakorolható, gombászóktól, faszedőktől, epreszőktől, csalitszedőktől, sétálóktól pedig békében marad a madárság; nem is kételkedhetünk benne, hogy az a szép eredmény, mely Selymessy főerdész nemes buzgalmát már eddig is megjutalmazta, a jövőben hatványozódni fog s egyik nevezetességévé válik Kiskunhalas városának, amellest, hogy gazdaságának is egy egész hadsereg ingyenes főregirtó munkást nevel.

Május 21-én a Fehértó környékét járta be a társaság, hol szárcsák, tőkés-, cigány-, barát-, kendermagos récék, feketenyaku és bubos vöcskök, vörös és szürke gémekek költenek. A parti nádasokban szem elé került a nádi sármány, több párban a pompás kékbegy, roppant számban a nádírígó, gyérebbe a foltos sitke (*Calamodiscus schoenobenus*) és cserregő nádi poszáta (*Acrocephalus streperus*); a part mentén a billegető cankó (*Totanus hypoleucus*), sárga és fehér billegető, golya stb. A tó tükrén uszált még egy gácsérja a szép bubos récének (*Fuligula cristata*), mely pedig ez időtájt már északibb vizeken szokott tartózkodni. A szomszédos rétek fölött több helyt a kékvércse „szítálgatott“ és vadászott.

Chernel és Csörgy még aznap délután Selymessy főerdésszel Kecskemétre utaztak, ahol a városi műkertben és a Tisza felé eső nagyobb erdőben függesztett ki Selymessy mesterséges odukat.

A pozsonyi állat- és madárvédő egyesület alakuló közgyűlése.

Junius 13-án tartotta a pozsonyi állat- és madárvédő egyesület alakuló közgyűlését a ligetben, a tornaegyesület sporttelepén, nagyszámu és előkelő közönség jelenlétében. A gyermekekkel együtt körülbelül 2000-en lehettek. A közgyűlés a fák és madarak napjának ünnepségével volt összekapcsolva. Ez a Himnusz eléneklésével vette kezdetét, majd pedig *Göndör Károly* igazgató tartott a gyermekeknek szép és lelkesítő előadást az állatok és fák védelméről. Ezután több gyermek (*Vámosy Lujzácska*, dr. Kovács ügyvéd leánykája és mások) a madarakra és növényekre vonatkozó költeményeket szavaltak. A Szózat eléneklésével véget ért az iskola-ünnep, amire a gyermekek nemzeti lobogók alatt elvonultak.

Az alakuló közgyűlést dr. Kovács Lajos városi tisztii orvos nyitotta meg és a gyűlés elnökének dr. Hornyánszky Aladár theol. akad. tanárt ajánlotta. Dr. Hornyánszky megállapította az egyesület alakulásához elegendő aláírást (kb. 600 jelentkezett), a jegyzőkönyv vezetésére dr. Kovács Lajost és Fülep Zsigmondot, a jegyzőkönyv hitelesítésére Kemény Lajost és Munker Sándort kérte fel. — Ezután felkérte dr. Jankovich Marcell országgyűlési képviselőt előadásának megtartására, aki remek és gondolatokban, valamint költői hasonlatokban gazdag beszédével nagy hatást ért el.

A gyűlés elnöke dr. Jankovichnak gyönyörű beszédéért hálás köszönetét fejezte ki és indítványozta, hogy a közgyűlés neki jegyzőkönyvi köszönetet szavazzon és beszédét a jegyzőkönyvben megörökítse. Ezután feltette a kérdést, hogy a gyűjtő-iveken aláírt jelentkezők óhajtsák-e a „Pozsonyi Állat- és Madárvédő Egyesület“-et megalapítani és kívánnak-e a Magyarországi Állatvédő Egyesületek Szövetségéhez csatlakozni, a gyűlés ezt elfogadja.

Indítványozta továbbá, hogy a közgyűlés fogadja el az Országos Állatvédő Egyesület által kidolgozott alapszabályokat azokkal a módosításokkal, amelyeket dr. Kovács Lajos javaslatba hozott.

Ezután a választások következtek. Dr. Kovács Lajos indítványára megválasztottak:

Védnökke: Ó császári és kir. fensége Frigyes kir. herceg.

Diszelnökke: gróf Csáky Vidor, dr. Bittó Dénes főispán és Brolly Tivadar kir. tan., polgármester.

Tiszteletbeli tagokká: gróf Apponyi Albert és Darányi Ignác dr. miniszterek, báró Berlepsch János, a németországi madárvédelem apostola, Máday Izidor nyug. miniszteri tanácsos, az országos állatvédő egyesület elnöke, Chernel István, a kőszegi madárvédő egyesület elnöke, Herman Ottó, Csörgy Titusz, gr. Pálffy István pozsonyi gróf, Simonyi Gyula, Győrök Márton, és dr. Pantocsek József.

Elnökké dr. Jankovich Marcell; alelnökké dr. Hornyánszky Aladár; titkárrá dr. Kováts Lajos; jegyzővé Barbier Péter; segédjegyzővé Fülep Zsiga; pénztárossá Stampfel Hugó; ügyésszé dr. Heuffel Róbert.

Választmányi tagok lettek: Baan József, Barbier Péterné, Berger Benő, dr. Császár Mihály, Fülep Jónás, Göndör Károly, Grailich Elsa, Greiner Mihály, Győrik Márton, Jenikovszky Henrik, Frühwirth Samu, Kemény Lajos, Kohn Vilmos, Vowarik Mihály, Krammer József, Lehner József, Munker Sándor, dr. Pantocsek József, Seidl Sándor, Schmidt Ferenc, Skokanek István, Tuma Károly, Siegert Rezső, Wollmann Elma, Wagner Antal.

A közgyűlés a nevezetteket általános helyesléssel egyhangulag megválasztotta.

Ezután az elnök felolvasta az O. Á. V. E. elnökének időközben megérkezett üdvözlő táviratát.

Indítványozza, hogy a közgyűlésből kifolyólag üdvözlőjké Máday Izidort, aki lelkes támogatója volt az alakulandó egyesületnek.

*

Dr. Jankovich Marcell (rsz. képviselő, a Pozsonyi Állatvédő Egyesület immár megválasztott elnökének nagyhatalmú beszédét lapunk korlátozott kerete miatt, sajnálatunkra csak kivonatilag közölhetjük.

„Az élet viszontagságai közben mindannyiszor tapasztaltam, hogy azokon kívül, kik az ember szívéhez legeslegközelebb állanak, csak egyetlenegy igaz és mindig hűséges jóbarátom van — a természet.

Mikor öröm ért, hozzáíettem és boldogságom megszázaszorozódott. Ha nehéz volt a lelkem, hozzámenekültem és balzsamot találtam.

Ha letarlózott mezőkön járogatok, kopasz fák alatt és nézem a rozsdás avart, barna ugart, az ősz fonnyadt hagyományait, a lakó nélküli csöndes fészket, — még akkor is lélekemelő az a tudat, hogy ezen a kihalt tájon lesz megint ragyogó ünnep, nyíló virágszál, csapongó madárdal, mert ezer és ezer esztendőnk óta egyedül a természet tud elsimítani minden redőt, melyet a bánat okoz, egyedül ő tud eltüntetni minden nyomot, mely az elmúlásra emlékeztet.

Egy zug a természet ölében az örökifjuság kincses bányája, a boldogok szigete, az egyetlen tusculum, ahol ismeretlen a gyűlölet, az árulás, a versengés, az érdek, a politika és minden apró túszurása az életnek.

Árvák volnánk, bárha milliószámra lepjük is el a földtekét, ha nem élne körülünk minden égen és földön. Hiszen a nép a kietlen és szomorú helyet azzal jellemzi, hogy arra „még a madár sem jár.“

Az a keringő madár ott a magas ég alatt a természet magasra törő gondolata, — a csattogó pacsirta felszálló hálaérzete, — az ereszt alatt cirgő fecskéje a kedves otthon legédesebb eszméjének megtestesülése.

Aki nem szereti a természetet, az az igazán művelt emberek sorában nem kaphat helyet.

Ideje tehát, hogy a társadalom megragadjon minden alkalmat, hogy a természet szeretetét beleplántálja a gyermekek ártatlan szívébe ép úgy, mint a nyersebb lelkekbe. Hogyha abba a gyöngéd, az érintetlenség hamvával himes fiatal lélekbe beleültetjük a szeretetet és kiméletet a teremtmény iránt, ennek az érzésnek

zománca, ennek az érzésnek talizmánja százakat és ezreket fog későbbi éveikben visszatartani a büntől. Mert a durvaság, a rombolás ösztöne, a hajlam az állatkinzásra egytestvérek a bűnnel, melyet a lélek később embertársai ellen követel.

Gondoljunk csak saját gyermekségünkre. Nem voltak-e annak a régen elmúlt tündéralomnak a legkedvesebb alakjai a kályha mellett fonó cica, a duruzsoló szelid házi állatok, a vágató paripa? Nem olvastuk-e lelkendezve a kakuk szólásának számát az erdei ösvényeken? Nem tanultuk-e el a rigó füttyét? Meséinket nem népesítettük-e be ezer állat-alakot öltött tündérrel, s nem szedtünk-e mi is csodafákról aranyalmát? És mig ez volt a mi világunk, addig fehér és tiszta maradt a mi lelkünk és nem lephette be az élet salakja. Térjünk tehát vissza ehhez a termékeny talajhoz és neveljük a jövő nemzedéket a természet szeretetében, — legyen az jó, igenis, legyen az jobb, mint a mai érdekhajhászó időknek sokszor oly sivár emberisége.

A magyar nép lelke tele van fogékonysággal a helyes érzések iránt. Ez legjobban tükröződik nótáiban. Csak lapozunk a nép dalai között s látjuk, hogy a szántóvető, a magános juhász, a bánatos legény társalog az ég madaraival. Azok az ő hirnökei, szerelmének dalosai, trubadurjai, jó pajtásai, mintaképei, akikről példálódzik, akiket megszemélyesít. A jó vadász hű ebét nem is tekinti szolgájának, megérti és tud beszélni hozzá. A magvető ökreiben, lovaiban nemcsak az igavonót, a gazdasági eszközt látja, hanem kenyérkeresőt, társát.

Ezt a felfogást kell a magyar népben ápolnunk mindenütt. Szálljunk szembe a kiméletlenséggel és pusztítással mindenkor, akár az elfasult lélek keménysége, akár a haszonlesés annak rugója.

Szónok ezután példákban mutatja be külföldi utazásaiban az állatvédelem körül nyert részben kedvező, részben kedvezőtlen tapasztalatait. Majd így folytatja:

„Tisztelettel hajoltam meg az Alpeselek természetvédő egyesületei előtt, melyek védik az örökös hámező alján az igénytelen havasi gyopár gyökereit egyaránt, a zergét szédületes szikláján, a sást a napugár szomszédságában.

Áhitattal hallgattam egy öreg francia veteránt, ki a 70-es évek háborújában a Bois de Boulogne erdejéből kivágott ősi fákat épügy megkönyezte, mint elesett bajtársait és meghatva álltam a régi Montmartre-i háznak udvarában, hol a tulajdonos nem vágatta ki a vén fát telkén, hanem inkább körülépítette, úgy hogy ma is látható törzse a földszinti kávéház helyiségeiben és felső ágja-bogja kap levegőt és napfényt is.

Ilyen példákra kell okulni a mieinknek.

Örömmel üdvözlöm tehát mindazokat, kiket itt összegyűjtött a rokonézés, a természet-imádásnak magasztos hitvallása, mely megtisztítja az erkölcsöt, erőt ad a küzdelmekhez, megtanít a jónak megbecsülésére, megszépíti az élet minden fázisát, a gyermekmeséknek regeállatokkal, csodafákkal ékes tündérvilágától kezdve, egészen a virágos ablak és madárkalitka mellé tolt karosszékre utalt aggkorig.

Kívánom, hogy mozgalmunk ne csak a mi magas

szinvonali városunkban verjen mély gyökeret, hanem hódítsa meg az egész országot. Hódítsa meg egyaránt a falut, hol közvetlenebb az érintkezés a természet csicsérgő és virágzó teremtményeivel, hódítsa meg az erdőt, hol a puskás ember ismerkedik a bozót szabad lakóival, hódítsa meg az országot, hol pattog az ostor s hódítsa meg a nagyvárosok zsbongó utcáit, hol ezer és százezer értelem nélküli, de érző lény sinylődik az ipar és forgalom szolgálatában.

Ne felejsük el, hogy a természetnek nagy szive igazán anyai szív, mely minket istápol, áld, nekünk megbocsát és visszafogad, bárhogyan vétkoznénk is. Legyünk tehát mind jó gyermekei, kik szeretettel megértjük minden nyilvánulását és megbecsüljük minden szülöttét."

Jelentés

az Országos Állatvédő Egyesület választmányának július hó 3-án tartott üléséről.

Az Országos Állatvédő Egyesület választmánya, ugyis, mint a Magyarországi Állatvédő Egyesületek Szövetségének végrehajtó-bizottsága július hó 3-án az O. Á. V. E. helyiségeiben ülést tartott.

Jelen voltak: Máday Izidor elnök, Grimm Gusztáv ügyv. alelnök, dr. Németh Imre jogtanácsos, Monostori Károly titkár, Hänsler Károly jegyző, Marosi József esztergomi kiküldött, Selymessy Ferenc kecskeméti kiküldött, özv. Hangl Józsefné, özv. Kolosváry Károlyné, Krizbay Mária, Miskó Józsefné, báró Pongráz Vincéné, özv. Schmidt Miklósné, Fein Dávid, óvári Szeőke Béla, dr. Stern Adolf, választmányi tagok és Piazza Antal tag.

Az elnök meleg szavakkal üdvözi a szövetséges állatvédő egyesületek megjelent képviselőit: Marosy Józsefet, az esztergomi egyesület elnökét és Selymessy Ferencet, a kecskeméti egyesület alelnökét.

A jegyzőkönyv hitelesítésére Fein Dávid és óvári Szeőke Béla kértnek fel.

Távolléteket kimentették: Grimm Gusztávné, dr. König Henrikné, Chernel István, Kovacs Gyula, Kakkass Kálmán, K. Nagy Sándor, Feder Ferenc, dr. König Henrik.

Elnök kiemeli azt a rendkívüli munkásságot és tevékenységet, melyet Hänsler Károly, az egyesület régi kipróbált tisztviselője, a most lefolyt évben kifejtett, nemcsak hogy pénztárosi és felügyelői és jegyzői teendőkkel fokozott mértékben volt elhalmazva, de titkári teendőiben is segédkezett. Az elnök javaslatba hozza, hogy a nevezettnek értékes és buzgó munkálkodásának elismeréseképpen a választmány 200 korona rendkívüli jutalmat engedélyezzen. A választmány az indítványt általános helyesléssel egyhangulag elfogadja.

Az elnök indítványozza továbbá, hogy az egyesület pénzbeszédőjének, Róth Jánosnak, ki az egyesület kiadványainak igen nagy mértékben növekedett expedálásával a késő esti órákig kénytelen munkálkodni, rendkívüli fáradozásának jutalmazásául 100 korona engedélyeztessék. A választmány az indítványt egyhangulag elfogadja.

Monostori titkár jelentéséből kiemeljük a következőket: Darányi Ignác földmivelésügyi miniszter ura a május 3-iki közgyűlésből hozzá intézett üdvözlő táviratért köszönetének adott kifejezést.

Az O. Á. V. E. a „Miként ünnepeljük a madarak és fák napját“ című kiadványát gróf Apponyi Albert vallás- és közoktatásügyi miniszter urnak bemutatta, aki méltányolva az egyesület közhasznú működését és az említett kiadvány által okozott jelentékeny anyagi áldozatokat, az egyesületnek 1000 korona államségélyt engedélyezett.

Jelentés tétetett arról, hogy Pozsonyban június 13-án és Celldömölkön június 29-én állatvédő egyesület alakult. Celldömölkön az egyesület felkérésére Fodor Árpád, a szentgotthardi egyesület alelnöke előadást tartott.

A választmány dr. Kovács Lajos Pozsony városi tisztviselőnek és Takách Márton celldömölki főszolgababirónak továbbá Fodor Árpádnak, akik fáradozásának és buzgalmanak ez egyetek létrejötté köszönhető jegyzőkönyvileg teljes elismerését fejezte ki.

Az Országos Ifjusági Madárvédő Liga nemcsak számban terjedt, de sulyban is mindinkább érvényesül, amennyiben a Liga tagjainak köszönhető, hogy a madárvédelem ellen elkövetett kihágások kevesbednek és köztudomásra jutnak.

A madárvédő liga szervezése felébresztette az érdeklődést és így kiderül az a sajnos tény, hogy igen sok a kihágások száma és tökéletlen azok üldözése.

Lengyel Ferenc tolnai néptanító is panaszt tett e tárgyban, mely szakvélemény adása céljából K. Nagy Sándor tb. elnöknek adatott ki. E tárgyról a szövetségi közlönyben kimerítő közlemény foglaltatik.

A választmány K. Nagy Sándor urnak a kimerítő nyilatkozatért köszönetet szavazott és felkéri, hogy a nyilatkozatában javaslatba hozott kérvényt a kormányhoz szerkeszteni és indokolni sziveskedjék.

Az idei 1907/08. évi Gyermeknap példányából eladatlan maradt 1200 példányt az O. Á. V. E. a Szlavonországi magyar népiskolákat támogató „Julian Egyesület“-nek engedett át oly célból, hogy a naptárak az iskolás gyermekek között kiosztassanak. Ez alkalommal a néptanítók számára a „Miként ünnepeljük a madarak és fák napját“ című kiadvány is megküldetett.

Az O. Á. V. E. által fenntartott állatházban megfordult: 19 ellátásba adott és 44 gazdátlan állat.

A mentőkocsi 6 ízben vétetett igénybe.

A jövő 1908/09. évi Gyermeknap 100,000 példányban fog kiadatni és az egyesület az Eötvös-alap központjával karöltve megfelelő intézkedéseket tesz, hogy e nagyobb példányszám elkeljen.

A múlt évekhez képest az idén is székesfővárosi rendőröknek, mező- és erdőőröknek és más oly egyéneknek, akik az állatvédelem körül érdemeiket szereztek, összesen 1129 korona osztott ki jutalomképpen.

Hänsler pénztáros által bemutatott számadási adatok szerint a legutóbbi négy hónap folyamán bevételt 6083 korona 77 fillér, kiadott 5991 korona 83 fillér. Az egyesület vagyona 75918 korona 95 fill.-rel mutatott ki, ami a legutóbbi kimutatáshoz arányitva 6062 K.

05 fill. gyarapodást jelent. A taglétszám 1869; alapító 147, rendes tag 1722.

Ezután Hänsler K. pénztáros, a helyi gyakorlati állatvédelem körül folytatott felügyelői tevékenységéről tett jelentést, mely szerint 145 esetben járt el.

Az ülés legfontosabb tárgyát dr. Németh Imre egyesületi jogtanácsosnak a Szeiff Berta-féle hagyatéki tárgyában tett jelentése képezte. Tudvalevőleg Szeiff Berta az O. Á. V. E.-nek 10,000 koronát hagyományozott. Az örökgyógy tulajdonát képezett ingatlan, (a Hunfalvi-utcában lévő 640 négyszögölnyi telek és villa-épület), melynek értékesítéséből az O. Á. V. E. hagyatékának kellene kikerülnie jul. 8-án került árverés alá. Mivel az O. Á. V. E.-et követelések és terhek megelőzik, a jogtanácsos jelentésében azt a javaslatot tette, hogy az O. Á. V. E. magát az árverésen meghatalmazott által képviseltesse és az árverésen szükség esetében részt vegyen, nehogy az ingatlan esetleg értéken alul eladatván, az O. Á. V. E. követelése kielégítetlen maradjon. A jogtanácsosi jelentés szerint az árverésen az ingatlan árban mintegy 33.000 koronának kell befolyania, hogy az O. Á. V. E. követelése kielégítést nyerjen. Mivel az ingatlanak valódi értéke 50.000 koronára tehető, a jogtanácsos véleménye értelmében az O. Á. V. E. közbelépése indokolt.

A jogtanácsosi jelentés és javaslat beható eszmecse tárgyát képezte.

Elnök, Grimm Gusztáv ügyv. alelnök, Marosy József, dr. Stern Adolf, Miskó Józsefné és mások hozzászólása után a választmány a jogtanácsosi javaslatot egyhangulag elfogadta és Grimm Gusztáv ügyv. alelnököt és Hänsler Károly pénztárost bizta meg további lépések megtételével.

Dr. Németh Imre jogtanácsos, ki elháríthatlan akadályok miatt csak az ülés végén jelenhetett meg, előszóval is megnyugtató felvilágosításokat adott a fennforgó adatokra nézve.

*

A Szeiff-féle ingatlanok július 8-án tartott elárverezése alkalmával, az O. Á. V. E. nevében Hänsler Károly egyesületi pénztáros jelent meg, mint az egyesület meghatalmazottja. Az árverezők csekély számban jelenvén meg, 32,100 korona árban az O. Á. V. E. maradt a legtöbbet ígérő.

Az ügy további fejleményeiről annak idején jelentést teendünk.

A Madarak- és Fák napjának ünneplése.

Az e tárgyról szóló vidéki jelentéseket lapunk szükre mért területe miatt nem csak hogy szösz szerint, de terjedelmesebb kivonatban sem közölhetjük. Beszámolunk azokról mégis kötelességünkhöz képest és röviden a következőkben:

A madarak és fák intézménye iránt terjedőben van az érdeklődés. A t. tanítóóság hova-tovább mindinkább belátja ez évenként megismétlődő gyermek-

ünnepély megtartásának minden tekintetben szép és hasznos voltát s fáradságot nem kimélve rendezi is azt.

A tudósítások sorrendjében véve az ünnepélyeket:

Kistapolcsányban Korentsy Sándor főtanító 6 fél napra beosztva rendezte az ünnepélyt. Felavatott a gyermekliga tagjává 103 tanulót. Kiosztott köztük elültetés céljára 1100 szederfa csemetét, mit a szekzárdi selyemhernyó tenyésztési felügyelőségtől ingyen kapott. Jelzi nevezett tanító, hogy jelenleg jóval kevesebb a fészekrablás mint volt előbb, s a kis madárvédők már be is jelentik tanítójuknak, ha valamely gyermeket a tetten érnek.

Az *ó-tordai* állami iskola május 4-ikén tartott hasonló ünnepélyéről Bölöni István igazgató jelent. Ebben érdekes, hogy a városi hatóság megfelelő helyet jelölt ki, elültetendő fákat, cserjéket adományozott és segítségül kertészét is rendelkezésre bocsátotta. Érdemesnek tartjuk az ünnepély lefolyásáról a következőket ideiktatni:

Reggel a 601 tanulóból álló sereg számos nemzetiszínű zászló alatt, végig vonult a város utcáin és kivonult az u. n. „Bányafürdő“ dűlőbe, ahol a faültetésre a hely ki van jelölve. Az ünnepélyt a Himnusz eléneklése nyitotta meg. Ima, elmondta Bölöni István igazgató. Következtek a gyermekek szavalatai a madárvilágból. Alkalmi beszédet mondott a madarak és fák hasznáról Kárpáti Elemér tanító. Majd ismét szavalatok következtek. Az ünnepélynek ezt a részét a „Szózat“ eléneklése zárta be.

Faültetés: Minden osztály-tanító a maga osztályával elültetett egy-két fát, bokrot, ültetés közben énekeltek alkalmi énekeket. Az ültetés befejezése után minden ültetett fát egy nagy magyar nevére megkeresztelték, a tanulók felkértek, hogy az év folyamán többször látogassák meg a fákat, öntözzessék meg és kellőképpen ápolják és védjék mindentől. Ezt követte a tanulók és tanítók lakomája és ezt a tanulók különféle játékaik.

A *szeged-királyhalomi* állami iskolában Szécsy György rendezte az ünnepélyt május 10-ikén a szabadban.

A husz számból álló gazdag programban tanulók szavalatai, énekei szerepelnek. A megnyitóbeszédet Szécsy György, a záróbeszédet Volfora István iskolai gondnok tartotta, a madarak védelméről pedig Brunner Odön tanító beszélt. A gyermekligába 800 tanuló van csoportosulva; ezek közül az érdemesebbeknek ligajelvényt ajándékoztak az ünnepélyen.

A *magyar bükkösi* állami iskolában László Albert tanító rendezett ünnepélyt szintén a szabadban, a fák és madarak hasznát ismertette s a tanulókkal idevágó verseket szavalatva és dalokat énekelte.

Czibakházán május 7-én rendezte az állami népi iskolai tantestület (igazgató Mohács István) az ünnepélyt. E testület a fák napját nov. 19-én (Erzsébet királyné emlékünnepe) tartván, ez alkalommal csak a madarak napját ünnepelte. Az istentisztelet után az összegyűltek előtt a madárvédelemről s a madarak

hasznáról Szerényi Blanka tanítónő tartott felolvasást, Mohács István igazgató pedig lelkes beszéd kíséretében a IV—VI. osztályok növendékeit vette fel a madárvédő ligába. A gyermekek alkalmi verseket, énekeket adtak elő, d. u. pedig majálisra a közeli füzesbe vonultak, hol köztük a tantestület által gyűjtött ajándékok osztattak ki. Nem hiányzott a zene, tánc, lakoma sem.

A *sárisápi* állami elemi iskola május 2-ikán Vaday ismeretes módja szerint rendezte az ünnepélyt. A gyermekek alkalmi verseket, énekeket adtak elő, Gabanitz József tanító a madárvédelemről beszélt, Kálmán Károly igazgató pedig szép záróbeszédet mondott. Különben a tornatér oldalán a gyermekek szederfákat ültettek.

A *jászapáti* népiskola Szlávik József igazgató vezetése mellett május 16-án tartotta meg a „Madarak és Fák napja”-t, mintegy 1200 tanuló és nagyszámu érdeklődő jelenlétében. Az ünnepély két részből állott: 1. a tulajdonképpeni ünnepélyből az iskola udvarán d. e. 10 órakor. 2. kirándulásból a község erdejébe délután. A d. e. ünnepélyt a tanulók által énekelt „Ima” nyitotta meg. Szlávik József igazgató mondott ezután megnyitó beszédet. Következtek a gyermekek énekei és szavalatai. Az ünnepi beszédet Szabó Ferenc oszt. tanító tartotta. Majd ismét énekek következtek és az igazgató záróbeszéde. Az ünnepély indulóval végződött. Egyben megalakították az Ifj. Madárvédő Ligát.

A *pári-i* r. kath. népiskolában május 16-ikán Brunner András kántor-tanító rendezte az ünnepélyt ugyancsak Vaday József mintája nyomán. Megjelentek az ünnepélyen a faiskolába s a fásított dombra történt kiránduláson az iskolaszéki elnökök és tagok is.

A *folyási* népiskolában Verrasztok kántor-tanító rendezte az ünnepélyt, zene mellett a közeli erdőbe történt kivonulással, énekek, versek előadásával. Részt vett benne a környék lakossága is. Vaszil Erzsike tanítónő Tafferner: „Előadás a szabadban” című művet adta elő.

A *vác-szent-lászlói* községi népiskolában május 9-ikén ünnepelték meg a Madarak és Fák napját. Rendezte a tantestület, melynek jegyzője Fehér Alajos küldött kimerítő jelentést. Az érdekes tudósításból a következőket említhetjük meg. Hogy ezen napot a gyermeknél hasznos volta mellett kellemessé, illetve emlékezetessé tegyünk, a tantestület jóval előbb megtette a szükséges előkészületeket e napra. A községben és a környéken gyűjtést indított, az ünnepélyen a gyermekek ellátása céljából. A gyűjtés nemcsak a közel 300 gyermek ellátását fedezte, hanem fenmaradt egy összeg, melyet a „Madarak és Fák napja” céljaira takarékbba tettek. Az ünnepély reggel isteni tisztelettel kezdődött, mely után zászlók alatt, énekszóval a községhez közel fekvő tölgyesbe vonultak az érdeklődők nagy részvétele mellett. Az ünnepélyt Orosz Imre igazgató tanítónak a nap jelentőségét méltató hatásos beszéde nyitotta meg. E beszéd után minden osztályból több növendék a fákról és madarokról szóló költeményt adott elő. Azután Kucséra Károly plébános intézett néhány szót a gyermekekhez, megköszönvén Orosz Imre igazgató és a

tantestület fáradságát és örömét fejezte ki a szépen sikerült ünnepély felett. Ebéd után versenyek voltak, melyre a díjakat a jelenlévők adományozták. A multság az alkonyati órákban ért véget.

Soltón május 16-ikán ünnepeltek az iskolák növendékei, mintegy 700-an tanítóik vezetésével s zászlókkal vonultak ki a Weisz és Witz-féle bérgazdaság parkjába. Az érdeklődés igen nagy volt. Megjelent a járási főszolgabíró: Csikay Imre, a községi előljáróság, az iskolaszékek tagjai és szülők igen nagy számban. A Hymnus eléneklése után Fodor Ignác községi tanító beszélt a gyermekekhez a madarak és fák nagy hasznáról s az országos madárvédő ligába való belépésre ubzdította őket.

Egyes gyermekek a madár- és favédelemre vonatkozó verseket mondtak el. Aztán Nagy Sándor és ifj. Katona Imre tanítók a gyermekek katonai gyakorlatait mutatták be, Nagy Sándor hazafias hevülettől áthatott beszédet intézett a növendékekhez, kikkel a hazafiság, becsületesség és nemes emberség megőrzésére fogadalmat tétetett.

Egyben a szülőkhöz is fordult, hangsúlyozván, hogy a mai napon kitűzött nevelési cél csak úgy lesz elérhető, ha a szülők és iskola között meg lesz a kellő kontaktus. Ezen lélekemelő ünnepély után egy a gyermekek, valamint a felnőttek kedélyes hangulattal vigadoztak késő estig.

A *tiszasüly-finági* állami elemi iskola tantestülete, Pável Lázár osztályvezető jelentése szerint junius hóban ünnepelte a Madarak és Fák napját. A kivonulás nemzeti lobogók alatt és hazafias dalok éneklése mellett történt.

A Hymnus eléneklése után egy tanító mondott imát. Egy tanuló üdvözölte a megjelenteket. Következtek a tanulók énekei és szavalatai. Végül a Szózat eléneklése fejezte be az ünnepélyt.

A *csobánkai* állami el. isk. május hó 9-én tartotta az ünnepélyt. Koller Károly igazgató jelentése szerint:

Délelőtt az osztályokban ismertették a tanerők növendékeiknek a nap jelentőségét, magyarázatokat tartottak a hasznos madarak természetéről, védelméről, a fák és cserjék szükséges voltáról és a befásításról. Délután az ifjúság hazafias énekek mellett kivonult a tantestület vezetése és a szülők kíséretében a közellévő erdőbe és az „Oszolj” hegyre. Megérkezéskor a Hymnus eléneklése után a tantestület egyik tagja szép felolvasást tartott a madárvédelemről, ismertette a Madárvédő Liga szabályait. Minthogy a Madárvédő Liga tagjaiként valamennyien jelentkeztek, letették mindnyájan ünnepélyesen az előírt fogadalmat s azt másnap az Állatvédő Egyesülettől nyert lapokon sajátkezűleg is aláírták. A tanulók azután játékokkal szórakoztatták a közönséget. Közben-közben énekeltek és szavaltak. A Szózat éneklésével az ünnep befejeztetett.

A *szatmárnémeti* fiu népiskolában junius 4-én tartott meg az ünnepélyt. A Hymnus eléneklése után dr. Schöber Emil, kir. kath. főgymn. tanár alkalmi beszédet tartott. Új énekszám után a fák hasznáról szavalt 6 tanuló, majd ismét más 6 a madarak hasznáról. Is-

mét ének után a madarak fészkeiről és a mesterséges madárfészkekről szolt 2 tanuló. Egy hatodik osztálybeli tanuló üdvözlő beszédet és fogadalmat mondott a gyermekek nevében. Az ünnepélyt a Szózat eléneklése fejezte be.

A *hajdudorogi* állami el. isk., mint Révész György igazgató jelenti, az ünnepélyt június 2-án a közönség nagy érdeklődése mellett tartotta meg. A mintegy 300 főnyi gyermekszereg zene és énekszó mellett vonult ki az István fürdőtelepre. A Hymnus eléneklése után, Révész György igazgató megnyitó beszédet mondott. Majd Bátori Béla tanító tartott ünnepi beszédet. Énekek és szavalatok után Farkas Győző gondn. elnök bezáró beszédet tartott, mely után a Szózat eléneklése következett. Énekkarvezető volt Révész György igazgató. — A versek a Vaday-féle könyvből, a Gáspár olvasókönyvekből, az énekszámok a Barthalus-Pataki énekes könyvből kerültek ki.

Ó-Gyallán az áll. el. isk. június 14-én ünnepelt a község intelligenciája és számos szülő jelenlétében. Hajabán József igazgató 370 gyermeket avatott fel a Madárvédő Liga tagjává. Ez ünnepély is juniálisos kirándulással volt kapcsolatos.

Az *alibunári* községi elemi iskola Mikutz Ágost igazgató rendezésével szintén júniusban ünnepelt s részt vett az ünnepélyen Popoviciu román plébános és Radonits főszolgabíró. Az ünnepélyen az igazgató magyar, egy tanító pedig román beszédet tartott. Magyar, román, szerb gyermekek a maguk anyanyelvén verseket, énekeket adtak elő s közel 100 darab szederfát ültettek.

A *nagybányai* állami elemi népiskolában június 1-én rendezte az ünnepélyt Alexy Kornél igazgató. Ez alkalommal tanulságos és érdekes beszédet mondott a madarak védelméről a tanulók felfogásához mért alakitásban. Kiváló részlete volt az ünnepélynek az Ifjúsági Madárvédő Liga megalakítása. E fölötté hasznos szervezkedés e szavakkal ismertette meg a növényekkel Alexy igazgató: „Magyarország igen sok helységében az iskolás gyermekek ifjúsági madárvédő egyesületet alakítottak, hogy egymást biztatva, egyesült erővel munkálkodjanak a madarak gondozásában és védelmezésében. Hazánk egyes helyeiseiben működő ifjúsági madárvédő egyesületek együtt képezik az Orsz. Ifjúsági Madárvédő Ligát. Az Orsz. Ifjúsági Madárvédő Liga tagja lehet minden irni és olvasni tudó gyermek, aki élıszóval és (kiállított nyomtatványon) írásban is megígéri, megfogadja, hogy védeni fogja az állatokat.“ E magyarázó szavak után következett a fogadalom felolvasása s a liga jelvényének — ágon ülő madár — megismertetése. Az ünnepélynek kiemelkedő, kedves pontja volt, midőn Alexy Kornél igazgató kérdést intézett a lelkesült ifjúsághoz, hogy ki akar hát a madárvédő liga tagja lenni? s az apró honfiak tömegesen jelentkeztek, hogy ők biz mindnyájan megfogadják, hogy hűséges védői lesznek a hasznos madárhadnak.

A *piskitelepi* áll. el. iskola, kirándulással egybekötve, május 20-án tartotta meg a madarak napját. A dédácsi Fáy-féle parkerdőbe zene- és énekszó mellett

vonult fel az 500 főnyi gyermekhad. Az ünnepélyen nagy számban megjelent szülők és érdeklődők között voltak Dénes Károly hunyadmegyei és Szabó Elemér fogarasmegyei tanfelügyelők, Benkő András s.-tanfelügyelő, a piskitelepi vasuttelep tisztikara, a helybeli lelkesek stb. Az erdőben megtartott ünnepélyen az iskolai ifjúság alkalmi verseket és énekeket adott elő, Lampé Ferenc piskitelepi áll. el. isk. tanító pedig a madarak hasznáról és védelmüknek szükségéről tartott jól sikerült felolvasást.

SZEMLE.

A „*Deutsche Tierschutz-Verein*“ (Berlin) idei közgyűléséről szóló jelentések szerint az egyesület tagjainak száma a 8000-et meghaladja, akik után közel 27,000 márka volt a bevétel. Az egyesület a múlt évben 2129 állatkinzási esetet intézett el. Az egyesület 5 felügyelőt tart, akiknek az a feladata, hogy az állatkinzások mindenütt lehetőleg megakadályoztassanak, illetőleg a rendőrségnek bejelentessenek. A felügyelők egyike egy nő, aki kerékpáron járja be az utcákat és nagy buzgalmat fejt ki. Ez a nő a múlt évben 433 lóra és 2 kutyára alkalmazott sebkötést az utcán.

A *Liparis dispar* a pozsonyvidéki erdőkben. E cím alatt az „Erdészeti Lapok“-ban Matusovits Péter kir. alerdőfelügyelő adatokat közöl a veszedelmes rovar elterjedéséről és sorra veszi az irtás céljából megkísérelt intézkedéseket. Valamennyi eljárás elégtelennek vagy túlköltségesnek bizonyult. A végkövetkeztetés az, hogy az ember maga nem képes a káros rovarokat közvetlenül tönkre tenni, de közvetve képes elszaporodásukat meggátolni. Elsősorban a madarak védelme, gondoskodás arról, hogy azok fészekrakásra alkalmas odukhoz jussanak, a cinkék és egyéb hasznos madarak téli etetése stb., ezenkívül a hasznos madarak szaporodásának mesterséges előmozdítása, ezek azok az óvintézkedések és védelmi eszközök, melyek amellett, hogy ugyyszólván költséggel sem járnak, erdeinket a káros rovarok pusztításaitól megvédik.

Állatvédelmi kiállítás. A berlini és a német állatvédő egyesületek lövédő szövetsége a f. év júniusában Berlinben kiállítást rendezett. Bemutatásra kerültek szabályos és szabálytalan paták vasalásai, lábvédő eszközök, takarító, nyíró készülılekek, idevágó irodalmi készülılekek. Kapcsolatosan ezekkel kiállítottak madárvédelmi eszközöket is; így névszerint mesterséges fészkelőket, etetőket; továbbá eleség mintákat, gyógyszereket, rovarölő szereket.

Az ily kiállítások mindenesetre jelentékenyen hozzájárulnak az állatvédelmi törekvések népszerűsítéséhez, az erre irányuló cselekvések elterjesztéséhez, így hogy indokolt volna nagyobb időközökben nálunk is ilyen kiállításokat rendezni. Gondolkodni is fogunk e felett.

ik.

HIREK.

Uj madárvédő törvény a német birodalomban. Az új törvényt a birodalmi parlament elfogadta és most már csak az van hátra, hogy a szövetséges német államok kormányai is hozzá járuljanak. Az új törvény határozott haladást tüntet fel az eddigi állapotokhoz képest. A törvény értelmében egyáltalában tilos a hurokkal való madárfogás s e szerint megszűnik a kivált némely vidéken nagy szenvedélylyel űzött fenyvesmadár pusztítás is. Tilos továbbá az enyves vagy lépveszővel való madárfogdosás is. Madaraknak fogása, árulása és forgalma március 1-től október 1-ig általában tilos. Ez a tilalom a cinegék, fakuszók és csuszkákra illetőleg az egész évre terjed ki. A szövetségi tanácsnak jogában áll, hogy a fent megszabott határidőkön túl egyes madárfajokra illetőleg, akár általános, akár egyes vidékekre terjedő messzebbmenő megszorításokat rendeljen el.

A jelen törvény megszünteti a madárfogdosók és kereskedők üzemeit a reájuk nézve leginkább kedvező nyári évszakban és megakadályozza, hogy a tilalmi időszak alatt befogott madarakon tudhassanak.

—yi.

Fülemile-tolvajok Pozsonyban cím alatt a „Nyugat-magyarországi Híradó“-ban egy közlemény foglaltatik, mely szerint az állatbarátoknak sikerült ugyan a város határában lévő ligetekben és berkekben az éneklő madarak számát nagyban szaporítani és azokat mindenfelé meghonosítani, azonban ezt az örvendetes sikert megsemmisítéssel fenyegeti az a sajnálatraméltó tény, hogy a városban többen üzletszerűen foglalkoznak legértékesebb madarak: a fülemilék, papfülemilék, vörösbegyek, feketerigók, tengelicék, zöldikék, kenderikék, pintyek, pirókák, pacsirták stb. fogdosásával, eladásával és Wienbe exportálással. Állítólag vannak oly egyének, kik 50—100 fülemilére szóló megrendelések teljesítésére vállalkoznak.

A közlemény végül felkéri az állat- és madárvédő egyesület tagjait, hogy a fennálló törvények és rendeletek megszegőit haladéktalanul jelentsék fel a rendőrkapitányságnál.

Mi ehhez a felhíváshoz a magunk részéről is csatlakozunk és azt véljük, hogy a pozsonyi új egyesület, melynek vezetői és tagjai oly lelkes állatbarátok, egyik első feladatának tűzze ki azt, hogy a hatóságnál lépéseket tegyen aziránt, hogy a város összes rendőri közegei, a ligetek és berkek, erdőségek személyzete mielőbb kellő utasítást nyerjen arra nézve, hogy a legnagyobb lelkiismeretességgel őrkdjenek és kellő szigorral üldözzék a kihágásokat vagy azok kísérletét.

A veszettség megállapítása. A veszettség ezen úgy az állatokra, mint az emberre egyaránt veszélyes betegség megállapítása az óvintézkedések megtétele szempontjából rendkívül lényeges dolog. Étvágy hiány, emészthetetlen tárgyak lenyelése, harapási vágy, az alsó álkapcszon kezdődő, majd az egész testre kiterjedő bénulás, kutyáknál azonkívül rekedt, üvöltő hang, és az, hogy hazulról szivesen megszöknek, mind azon

tünet, melyek veszettség alkalmával fennforoghatnak. A boncolási lelet gyakran negatív s csak körülbelül az esetek 60%-ban a gyomorban s vékonybelekben található idegen test erősíti meg a veszettség gyanúját. Mind azon esetekben, mikor akár a klinikai tünetek, akár a boncolási lelet alapján a veszettség gyanúja fennforog, az állat nyult velejét sublimátos kendőbe csomagolva s valami nedvszívó anyagot mellé téve küldjük be valamely, erre a célra berendezett laboratóriumba, ahol a Negri testecskék kimutatása biztosítja a diagnoszt.

Rm.

IRODALOM.

Szeresd a madárkát! Madárvédő gyermekeknek írták *Kerényi Rezső* és *Kocsán Károly*. Megrendelhető *Kerényi Rezső* tanítónál, Basabarcon, u. p. Esztergom. Ára 20 fillér.

A 42 oldalra terjedő füzet versecskékkel vegyesen apró történeteket s meséket foglal magában, igen jól hozzámérve az elemi iskolák apró tanulóinak szükségletéhez. Az egészen a madaraknak s fáknak védésére, őltalmazására vonatkozó elemi tudnivalók vonulnak végig s ezek oly egyszerű, de jó nyelvezettel s oly vonzóan vannak tartva, hogy okvetlenül kedvenc olvasmányává lesznek a gyermekeknek. Szerzők műve az állatvédelem mellett sok egyéb erkölcsnemesítő tételket is tartalmaz s a közvetlenség, melylyel mindez oda van állítva, a gyermeki tehetség, felfogás, képesség nagy ismeretere vall.

Érdesem pl. ajándék-könyvecskéül megszerezni s terjeszteni, kivált falusi, tanyai, pusztai gyermekek között.

Zoophilos.

Réponse a la critique de M. le Dr. Quinet. Par Otto Herman Budapest. Ez alatt a cím alatt a mi jeles tudósunknak az „Annales de la Société royale Zoologique et Malacologique de Belgique“ című folyóiratban megjelent közleménye külön lenyomatban is napvilágot látott. Mint ezekből látszik, polemikus válaszról van szó, melyben szerző szokott éllel és sullyal cáfolgatja sorra ellenfelének ráfogásait és tévedéseit. Mivel a szóban forgó polemia külföldi folyóiratban folyt és mert inkább csak polemia, csak azért tűszünk róla említést, hogy t. olvasóink is tudomást nyerjenek arról, hogy Herman Ottó az egész országot érdeklő nagybecsű munkálkodása közben, akárhányszor kénytelen értékes munkaerejét arra is pazarolni, hogy az irigységgel, felületességgel és tájékozatlansággal hadakozzék.

—y

Egyesületi hírek.

A „Közszegi Állatvédő Egyesület“ június 28-án tartotta ez évi rendes közgyűlését Chernel István elnöklésével. A távollevő titkár helyett az elnök adta elő a lefolyt évről szóló jelentést, melyből kiemeljük a következőket:

Az egyesület létszáma 18 alapító, 7 tiszteleti, 6

család- és 155 rendes tag volt. Az év folyamán 22 új tag lépett be az egyesületbe. A tagok toborzása körül *Nykodém Julia* választmányi tag fejtett ki az idén, mint az előző években is lelkes buzgalmat, kinek fáradozásaiért a közgyűlés köszönetet szavazott. Ugyancsak hála-lasan emlékezett meg a jelentés Kőszeg sz. kir. város tanácsáról, aki 30 db szálfát adományozott fészekoduknak készíttetése céljából s a kőszegi takarékpénztárról, mely 50 korona adományban részesítette az egyesületet. Köszöneteinket fejeztük ki azonkívül anyaegyesületünknek is hathatós támogatásáért és nyomtatványok küldéséért.

A várostól kapott szálfákból 610 db fészekodvat készíttettünk s forgalomba hoztunk 552 db-ot. Készletünk ez idő szerint a múlt évi maradékkal: 140 db. Az egyesület 6 éves fennállása óta 3823 db fészekodvat csináltatott s 3783 db-ot bocsátott a közönség rendelkezésére, még pedig sokat ingyen vagy csupán az előállítás árán.

Az enyhe tél alig említésre méltó szorgoskodást követelt az etetés dolgában, mindazonáltal a megrogaldott etetőket még az ősszel kijavítottuk s 4 db újat készíttettünk, úgy, hogy a város területén a magánosok etetőivel együtt közel 70 ponton találtak terített asztalra a télvíz idején sinylődő maradak.

Az etetés körül az idén is Róth Jenő számvizsg. biz. tag buzgólkodott, kinek fáradozásáért a közgyűlés köszönetet szavazott.

Tartottunk 2 választmányi ülést s iktattunk 155 db ügyiratot.

A pécsi orsz. kiállításon csoportunk *diszoklevéllel* (Grand Prix) való kitüntetésre érdemesítettet. Tárgyainkból 50 db fészekodvat s több etetőt a pécsi „Mecsek egyesület” madárvédő osztályának ajándékoztunk.

Szétesztottunk a kőszegi gimnázium, a kath. elemi és ev. elemi, valamint a polgári iskola növendékei között 260 db „*Gyermeknaptárt*”. Közbenjártunk a helybeli és környékbeli tanintézetek igazgatóságainál az „*Országos Ijúsági Madárvédő Liga*” megalakítása ügyében s elértük azt, hogy a kőszegi tanintézetekben, úgy a szombathelyi főgimnáziumban, a pinkafői kath. elemi és a polgári iskolákban ez üdvös intézmény 1530 tagot számlál immár. 380 db ligajelvényt ingyen osztottunk ki a szegényebb sorsu növendékeknek. Feljelenítettünk az év folyamán egy fuvarost, ki kocsiját ismételtén tulterhelte s lovait sanyargatta; egy földművest, ki tehenét ágas kapával ütlegelte; 25 fészekfosztogatót s 2 hasznos állat pusztítót. 200 falragazzon figyelmeztettük a közönséget az 1894: XII. t.-c. 95. §-ára s kértük a fészekfosztogatók feljelentésére. A figyelmeztetés tartalmát dobszóval is közhírré tettük.

Az „*Állatvédő Egyesületek Országos Szövetségé*”-hez, melynek eszméjét 1902. december havában tartott választmányi ülésünkben kifolyóan indítványoztuk az anyaegyesületnek, mihelyt az anyaegyesületünk lelkes buzgalmu elnökének fáradozásai után megszületett, nyomban csatlakoztunk s a szövetség folyóiratára 103 korona 60 fillérrel előfizettünk, hogy tagjaink ingyen kapják azt kezükbe s tájékozódhassanak úgy a mi egyesületünkről szóló közleményekről, valamint az állat-

védelmi törekvéseinkről általában s a többi hazai egyesület munkálkodásáról is.

A május 3-án tartott szövetségi alakuló gyűlésen és az anyaegyesület 25 éves jubiláris közgyűlésen elnökünk képviselte egyesületünket.

A jelentést a közgyűlés tudomásul vette s Kőszegi József rendőrkapitány az elnök fáradozásaiért a város nevében köszönetet szavazott. Az évi zárszámadást, mely 1638 korona 57 fillér forgalmat mutatott s 855 korona 26 fillér pénztári maradványt, örvendetes tudomásul vette a közgyűlés és *Wölfel József* pénztárnoknak, elismerve odaadó fáradozásait, a felmentvényt egyhanguan megadta. Ezután közfelkiáltással megválasztotta a következő 3 évre régi a tisztikar, az elhunyt és elköltözött választmányi tagok helye pedig Biró Ányos, dr. Lauringer János, Karner Frigyes urakkal és Appel Sarolta urhölgygel töltetett be.

Végül elnök indítványára a most megalakult celldömölki társ egyesületet táviratban üdvözölte az egyesület s munkálkodásához a legszebb sikert kívánta.

Celldömölki Állatvédő Egyesület alakulása. Említett tettünk arról a mozgalomról, melyet a szentgotthardi Á. V. E., illetőleg annak buzgó alelnöke, Fodor Árpád, oly irányban indított meg, hogy Vasvármegye többi járásaiban is állatvédő egyesületek alakuljanak. Ezt a mozgalmat elsősorban a celldömölki járás főszolgabírája, Takách Márton karolta fel teljes odaadással, úgy hogy június 29-én az új egyesület alakuló gyűlése, mintegy száz tag jelenlétében meg is tartott. A gyűlésen az O. Á. V. E. felkérésére és képviseletében Fodor Árpád tanár, nagytetszéssel fogadott előadást tartott, melynek utána az egyesület megalakulása és a szövetséghez csatlakozása kimondatott. A választások folyamán, mivel az elnöki állást Takách Márton főszolgabíró el nem vállalta, elnökké Götzmann Bódog ny. alezreles, alelnökké: Nagy József, nagy ev. lelkész és Takách Mártonné, titkárnak: Szórády Dénes ev. tanító, pénztárnoknak: Barabás Ernő r. kath. főtanító, ügyésznek: dr. Pletnits Ferenc választott meg egyhangulag. A további választásokról, valamint az ülés lefolyásáról legközelebbi számunkban hozunk kimerítő ismertetést.

Sárváron új állatvédő egyesület alakítása érdekében mozgalom indult meg. A járás érdemes főszolgabírája, Nagy József, már a taggyűjtő-íveket körözti és legközelebb értekezletet hív egybe, hogy a tagok gyűjtését szorgalmazza. Fodor Árpádnak, a szentgotthardi állatvédő-egyesület alelnökének tollából, a „Sárvári Járás” című lap lelkes cikket közöl az új egyesület érdekében, melyből megtudjuk, hogy nevezett ügybarátunk, aki a vármegyebeli járáásokban alakítandó új egyesületek eszméjét megpendítette, szóval és tettel folyton buzgólkodik a jó ügy érdekében.

Az aradi állatvédő egyesület megalakítása érdekében már hosszabb idő óta Lukácsy Lajos ügyvéd és dr. Horváth Kornél orvos ügybarátaink fáradoznak, kiknek munkálkodását legújabbban dr. Csernovics Dionor min. tanácsos, m. kir. jószágigazgató is támogatja. Alapos a remény arra nézve, hogy az egyesület a folyó év őszén megalakul.

A kassai állatvédő egyesület, mely a legrégebb állatvédő egyesületek egyike, különféle kedvezőtlen körülmények folytán, évek óta tevékenységében megbénítva угyszólván teljesen szünetel. Abaujvármegye és Kassa sz. kir. város kiváló érdemű főispánja, Szalay László, az egyesületnek életre ébresztését hathatósan pártolja és az egyesületnek alelnökét, dr. Kleckner Alajos kir. tanácsost és dr. Ékes Lajos városi tanácsost bizta meg, hogy a tanfériak bevonásával az ősz kezdetén az egyesület újjáalakítására vezető lépéseket előkészítsék.

A nyiregyházi állatvédő egyesület 1908. évi április 30-án tartotta végleges alakuló gyűlését a városháza nagytermében. A gyűlést Májerszky Béla polgármester távollétében Balla Jenő közigazgatási tanácsos nyitotta meg. Megnyitó beszédében kifejtette, hogy a nyiregyházi állatvédő egyesületnek legfőbb feladatát fogja képezni a hasznos madarak oltalmazása és ily irányban fogja tevékenységét kifejteni, miután a nyiregyházi nép az állatokkal általában kiméletesen bánik. Bemutatta a jóváhagyott és megerősített alapszabályokat.

Ezután a tisztikar választotta meg. Elnök lett: Májerszky Béla polgármester; alelnökök: Leffler Sámuel főgimn. igazgató és Balla Jenő közigazgatási tanácsos; jegyző: Frak Géza városi aljegyző; pénztáros: Surányi Imre bankigazgató; ügyész: dr. Halasy János ügyvéd;

titkár: Kubacska István tanító. 40 tagu választmány választotta. — A közgyűlés egyhangulag kimondta, hogy az állatvédő egyesületek országos szövetségéhez csatlakozik, tagjai számára az „Állatvédelem“ című lapot meghozatja, a május 3-án, Budapestent artott nagygyűlésre Balla Jenő közigazgatási tanácsost, ügyvezető alelnököt küldte ki.

Az egyesületnek eddig 124 tagja van. Ezek közül elemi iskolai, polg. iskolai, gimnáziumi tanító és tanár 58. A tagok sorában ott van: gróf Vay Gábor főispán, Mikecz Dezső alispán, Sipos Béla megyei főjegyző, Bogár Lajos városi főjegyző, Incédy Lajos a „Nyirvidék“ szerkesztője, a városi tisztikar és törvénytársi bírói kar több tagja, kereskedők, iparosok.

A mult tél folyamán a város áldozatkészségéből 7 helyen volt felállítva madáretető.

Az állatvédő egyesület megalakítása a lelkes tanítói kar érdeme, akiknek buzgó támogatója Balla Jenő közigazgatási tanácsos.

(N. K—ó és V—e.)

Szerkeszti MONOSTORI KÁROLY tanár, egyesületi titkár, felelős szerkesztő.

Kiadja az ORSZÁGOS ÁLLATVÉDŐ EGYESÜLET.

Az Országos Állatvédő Egyesület kiadásában

megjelentek és az egyesület helyiségében (Budapest, IX., Ernő-utca 11—13) kaphatók:

AZ OKSZERŰ MADÁRVÉDELEM ESZKÖZEI.
Irta Chernel István, a Kőszegi Állatvédő Egyesület elnöke. Ára 30 fillér.

ÁLLATVÉDŐK TÖRVÉNYKÖNYVE. Az állatvédelemre vonatkozó összes és az állategészségi nevezetesebb törvények és rendeletek gyűjteménye. Irta: K. Nagy Sándor, pestvidéki kir. törvénytársi bíró. Ára 60 fillér.

LÓGONDOZÁS. A lóismeret és lóhasználás rövid foglalata. Irta: Monostori Károly. Ára 60 fillér.

AZ EMBER ÉS A KUTYA. Védekezés a veszéttség ellen. Irta: K. Nagy Sándor, pestvidéki kir. törvénytársi bíró. Ára 30 fillér.

MAGYARORSZÁG MADÁRVÉDELMÉNEK TÖRTÉNETE, FEJLŐDÉSE ÉS JELENLEGI ÁLLAPOTA. 27 ábrával, 3 grafikai táblával. Irta: Kukuljevič József. Ára 1 korona.

AZ ORSZÁGOS ÁLLATVÉDŐ EGYESÜLET HUSZONÖT ÉVI MŰKÖDÉSE és az állatvédelmi törekvések Magyarországon. Irta: Máday Izidor. Ára 1 korona.

A SZEMELLENZŐRŐL. Irta: Pákozdy László. 4 képpel. Ára 20 fillér.

AZ ÁLLATVÉDELEM FONTOSSÁGA AZ EMBERISÉG MŰVELŐDÉSÉNEK SZEMPONTJÁBÓL. Irta: Kukuljevič József. Ára 20 fillér.

ÁLLATVÉDELLEM

AZ „ORSZÁGOS ÁLLATVÉDŐ EGYESÜLET“ ÉS A „MAGYARORSZÁGI ≡ ÁLLATVÉDŐ EGYESÜLETEK SZÖVETSÉGÉ“ NEK KÖZLÖNYE ≡

BUDAPEST IX., ERNŐ-UTCZA 11-13. SZ. TELEFON 85-12.

Ezen lap közleményeinek utánnomását nemcsak szívesen megengedjük,
hanem tisztelettel kérjük is.

Megjelenik egyszer havonként. □ □ Előfizetési ára 1 évre 2 korona.

V. ÉVFOLYAM

1908 AUGUSZTUS

:: 8. SZÁM ::

TARTALOM: Az Országos Ifjusági Madárvédő Liga. — Hivatalos rész. — Kakasviadal Magyarországon? — Az iskolakertek és a madarak. — „Madarak és Fák napja”. — *Szemle:* Ahol nincsenek madarak. — *Hírek:* Személyi hírek. — K. Nagy Sándor „Madárbírák”. — Az ifjusági Madárvédő Liga. — „Az emberek és az állatok”. — *Irodalom:* Die fünfundzwanzig-jährige Tätigkeit des Landes-Tierschutz-Vereines. — *Egyesületi hírek:* A Petrozsényi Állatvédő Egyesület újra alakulása. — A Celdömölki Állatvédő Egyesület alakuló közgyűlése. — Állat- és madárvédő szakosztály a váci járásban. — Állatvédő egyesület Sárváron. — Muraszombaton alapítandó állatvédő egyesület.

Az Országos Ifjusági Madárvédő Liga.

Az Országos Állatvédő Egyesület egy újabb és nagy jelentőségű sikerrel számolhat be.

A múlt év nyarán kezdeményezte az egyesület egy madárvédő liga szervezését a népiskolák tanulói körében, mely liga nem képezne alapszabályokon nyugvó akár országos, akár vidéki egyesületeket, nem ismerne tisztikart, pénztárt és üléseket, hanem tisztán oly módon létesülne, hogy a gyermekek, kiket tanítók az állatok iránt való szeretetnek erkölcsi súlyáról, az állatok kinzásával járó kegyetlenkedés gyűlöletességéről, a madarak ethikai jelentőségéről és közigazgatási értékéről, azok kímélésének és megvédésének szükségéről oktatásaik folyamán meggyőzték és előkészítették, egyszerű fogadalmat tegyenek arra nézve, hogy az állatok, kiváltképpen pedig a madarak védőivé szegődnek.

Ez alapon az egész ország népiskolai tanulóinak a leteendő fogadalm utján egy ligába való besorozását és a ligának az évenként belépő új tanulók utján természetszerű állandósítását kívánta az Országos Állatvédő Egyesület érintett kezdeményezésével életbe léptetni.

Az Országos Ifjusági Madárvédő Ligának az érintett célból és módon való szervezését most a kormány helybenhagyta, amennyiben gróf Apponyi Albert vallás- és közoktatásügyi miniszter ur a következő leíratot intézte az Országos Állatvédő Egyesülethez:

„Magyar kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter. 27.171. szám. Az Országos Állatvédő Egyesületnek Budapest. Mult évi augusztus hó 25-én 349. sz. alatt kelt felterjesztésére a kir. tanfelügyelőségekhez intézett rendeletem mását azzal küldöm meg az Egyesületnek, hogy megkeresésemre a belügyminiszter ur folyó évi